

ТУДУЗАМ





МК – НИ 047

ТУРИСТИЧКИ ПРОМЕТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Период на проценка на индикаторот

- Септември 2007 – април 2008 година

Образложение

- Оправданост за избор на индикаторот

Оправданоста од изборот на туристичките индикатори треба да се бара во фактот дека туризмот претставува општествено-економска и забележителна просторна појава. Тоа значи дека туризмот е во тесна врска со животната средина.

Неговата поврзаност може да се следи во поттикнувачката условеност од животната средина. Појавите на деградација и девастација на животната средина, отсуството на содржински елементи на животната средина во местото на постојано живеење и контрадикцијата меѓу емитивната и атрактивната средина се една од основните причини за вклучување на населението во туристичката активност.

Атрактивноста на животната средина претставува основна причина за посета и престој на туристите. Нивото на посетеност и престој се јавуваат како показатели на привлечноста на животната средина. Привлечностите без туристички интерес би останале само потенцијална вредност на животната средина.

Развојот на туризмот подразбира рационално користење на елементите на животната средина. Тоа значи дека основа на туристичкиот развој е нејзината заштита. Меѓутоа, често развојот на туризмот е причина за загрозување на стабилноста на екосистемите и автентичните карактеристики на просторот поради енормната и несоодветна градба на рецептивните капацитети и несоодветниот однос на посетителите кон животната средина.

Туристичките индикатори какви што се туристичката посетеност и престој низ обемот, структурата и динамиката на развој се погодни за мониторинг затоа што се достапни и официјални.

Меѓународна туристичка посетеност

Оправданоста од изборот на индикаторот за меѓународна туристичка посета треба да се бара во фактот дека поголемата меѓународна посетеност ја отсликува животната средина како средина чија атрактивност има меѓународно значење. Поголемо присуство на странски туристи подразбира и поголема атрактивност за посета. Посетеноста треба да се анализира според регистрираните туристи во угостителските капацитети, низ транспортот, регистрацијата преку анкета и со податоци на регионалната дистрибуција.

Престој на странски туристи

Странските туристи со својот престој покажуваат во која мерка се приспособила животната средина кон нивните барања. На тој начин ќе се констатира движењето на атрактивноста во интернационални рамки.





Домашна туристичка посетеност

Преку овој индикатор се покажува колку домашните туристи се заинтересирани за посета и престој на туристичките животни просторни средини. Така ќе се уочи и односот меѓу престојот и посетеноста како должина на престој, а што го изразува постигнувањето во поглед на приспособувањето на животната средина кон барањата на туристите.

Дефиниција

Индикаторот го прикажува:

Меѓународна туристичка посетеност

Вкупниот број на странски туристи по години ја покажува развојната димензија. Низ стапката на пораст може да се предвиди во која мерка ќе се користи атрактивноста на животната средина како рецептивна средина, да се утврдат потребите за проширување на сместувачките и другите рецептивни капацитети и во тој контекст да се дефинира проширувањето на атрактивните содржини во рецептивната животна средина во контекст на странска туристичка посетеност.

Бројот на странски туристи по месеци ја определува сезонската концентрација. Овој показател е во функција на согледување на активностите и мерките со кои, во периодот на сезонската концентрација, ќе може да се интервенира со соодветна понуда за да не се дојде до нарушување на еколошката рамнотежа, а да се овозможи задоволување на туристичките потреби на странските посетители.

Структурата на посетителите по земја на припадност ги определува емитивните просторни зони. Следењето на движењата во посетеноста претставува можност за регионално приспособување на елементите на животната средина како туристичка понуда на рецептивниот простор кон туристичката побарувачка.

Ноќевања на странски туристи

Вкупниот број на ноќевања на странски туристи во Република Македонија по години покажува тренд на зголемување или опаѓање на ноќевањата по години за одреден временски период.

Вкупниот број на ноќевања на странски туристи по години во најголема мерка ја изразува атрактивноста и задоволството од престојот на туристите од рецептивната животна средина како развојна димензија. Така, можат да се следат позитивните и опструктивните преземања во определени години на овој план.

Остварениот престој по месеци овозможува да се согледа престојот во сезонална смисла и во таа насока да се определат активностите.

Структурата на остварените ноќевања по земја на припадност овозможува да се утврди прифатливоста на атрактивните својства на елементите на животната средина во определени емитивни средини и во тој поглед да се следи развојот.

Просечниот престој на странските туристи го изразува односот меѓу остварените ноќевања и бројот на туристи. Следењето на овие показатели овозможува да се утврди напредокот во задоволството од посетата на туристите во рецептивната животна средина, што овозможува оправдан пристап во унапредувањето на туристичката понуда на странскиот туристички пазар.





Домашна туристичка посетеност

Домашната туристичка посетеност ја изразува аспирацијата на домашните туристи кон животната средина во нејзиното окружување. Порастот на бројот на домашни посетители подразбира дека рецептивните и атрактивните ресурси им се попристапни на домашните туристи.

Регионалната дистрибуција во домашниот туристички промет покажува ниво на атрактивност и рецептивност на издиференцирани туристички регионални целини како посебни животни средини.

Просечниот престој на домашни туристи го изразува односот меѓу остварените ноќевања и бројот на туристи. Следењето на овие показатели овозможува да се утврди напредокот во задоволството од посетата на туристите во рецептивната животна средина, што овозможува оправдан пристап во унапредувањето на туристичката понуда на домашниот туристички пазар.

Единици

- Број, обем и структура.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи

- **Национална стратегија за развој на туризмот од 2008 до 2012 година**
- Во **Националниот еколошки акционен план - 2** - во Делот 4.2.6. Туризам - даден е главниот предизвик за одржлив развој на туризмот, реализацијата на економските потенцијали со најмало можно влијание врз животната средина.
- Во **Просторниот план на Република Македонија** – во Глава 5.4. „Развој на туризмот и организација на туристичките простори“ - дадена е оценка на состојбите, целите и планските определби за развој на туризмот.
- **Националната стратегија за одржлив развој во Република Македонија** – во делот за Туризам ги дава насоките за одржлив развој на туризмот краткорочно, среднорочно и долгорочно до 2030 година.
- **Стратегијата и Акциониот план за заштита на биолошката разновидност на Република Македонија** – во мерка В.5 „Поттикнување на традиционалното користење на биолошката разновидност и екотуризмот“- дава акција за идентификација на локалитети погодни за екотуризам.

Законска основа

Законот за туристичка дејност („Сл. весник на РМ“ бр. 62/2004) ги утврдува условите и начинот за вршење на туристичка дејност (Глава 15 - Услуги во селски, етно и еколошки туризам, член 51).

Законот за животна средина, Законот за заштита на природата, Законот за управување со отпадот, Законот за квалитет на амбиентниот воздух и Законот за води делумно ги регулира барањата за заштита на животната средина во туристичката дејност.





Цели

- Интеграција на принципите на одржливиот развој и аспектите на животната средина во секторот туризам
- Определување на подрачја од приоритетно значење за развој на туризмот
- Поттикнување на размена на најдобра практика меѓу јавните и приватните туристички интереси
- Заштита на природното богатство и биодиверзитетот во туристичките дестинации
- Воведување и спроведување на законска регулатива во областа на туризмот, која ќе пропишува заштита на животната средина
- Промовирање на органско фармерство, производство на здрава храна и особено, традиционално производство на некои производи (на пример, сирење, вино), производство на мед, одгледување на билки итн.
- Промовирање на одредени типови на туризам како што се вински туризам, ловечки туризам, следење на птици итн.

Клучно прашање за креирање на политиката

1. Каково е влијанието на туризмот врз животната средина?

Туризмот претставува фактор на развој на појавите и односите во животната средина во стопанските и вонстопанските дејности. Туризмот не претставува плод на природното и антропогеното влијание на елементите на животната средина туку е забележителен трансформатор на животната средина. Влијанието на туризмот врз животната средина може да се систематизира во сите сфери на туристичката активност. Во емитивната животна средина, туризмот како трансформатор на просторот, се јавува низ бројни билборди, светлечки реклами и излози. Во комуникативната сфера се јавуваат превозни средства за туристичка намена како запчести железници, жичарници, напуштени возови и автомобили, дури и камиони, реклами на крајпатни билборди и на превозни средства. Во атрактивно-рецептивната животна средина се внесуваат нови содржини. Планините добиваат скијачки терени и видиковци, ловот е сврзан со поилки, хранилки и опсерватории, крајбрежјата се со уредени плажи, партерно и хортикултурно уредување, се јавува ентериерно и екстериерно уредување, селските средини се приспособуваат за прием на туристи, просторот инфраструктурно се уредува и комунално се опремува, а трговската мрежа се развива и добива туристичко - трговски физиономски карактер, како продажба на сувенири и опрема за туристички активности.

2. Дали зголемениот број на туристи врши зголемен притисок врз животната средина?

Зголемениот број на туристи не треба, а приори, да значи притисок на животната средина. Тој се јавува во услови на слаба организација. Во такви услови зголемениот број туристи може да биде причина за судири и недоразбирања меѓу учесниците вклучени во туристичката активност, непочитување на сообраќајните прописи, не внимавање на хигиената, непочитување на кодексот на однесување во туристичкото место, крајби и уништување на природата и артефакти и социофакти, криминогени однесувања од типот на дела во врска со дрога, алкохол, проституција, насилства и други видови криминалитет.





Развојот на туризмот и зголемениот број на туристи претставува фактор на градби кои не се во согласност со прописите и со автентичноста на природните целини.

Специфично прашање за политиката

Колкаво е учеството на туризмот во емисиите на загадувачки супстанции?

Зголемениот број на туристи во комуникативната и во рецептивно-атрактивната животна средина, должината на престојот и активностите со кои ќе се занимаваат може да има забележително учество во емисијата на загадувачки супстанции кои предизвикуваат загадување. Загадувањата можат да се следат во следниве форми:

- издувни гасови на сообраќајните средства во совладувањето на просторот;
- зголемениот обем и неповолната структура на сместувачките капацитети како и зголемениот број на посетители и ноќевања претставува фактор на зголемено количество на:
 - отпадни води;
 - цврст отпад;
 - прашина и
 - чад
- користењето на водите за капење подразбира измени во хемискиот состав и внесување биолошки агенси;
- зголеменото користење на фреонските апарати претставува чинител кој не само што ги менува атмосферските односи во локалната животна средина туку и глобалните односи.
- користењето на водите од пловни објекти кои се на моторен погон е сврзано не само со зголемено количество на издувни гасови туку и погонско гориво и средства за функционирање;
- зголемениот обем и неповолната структура на сместувачките капацитети како и зголемениот број на посетители и ноќевања претставува фактор на зголемено количество на чад во воздухот;
- зголеменото количество на чад може да потекнува и од скари како и одопределени анимациjsки туристички активности.

Клучна порака

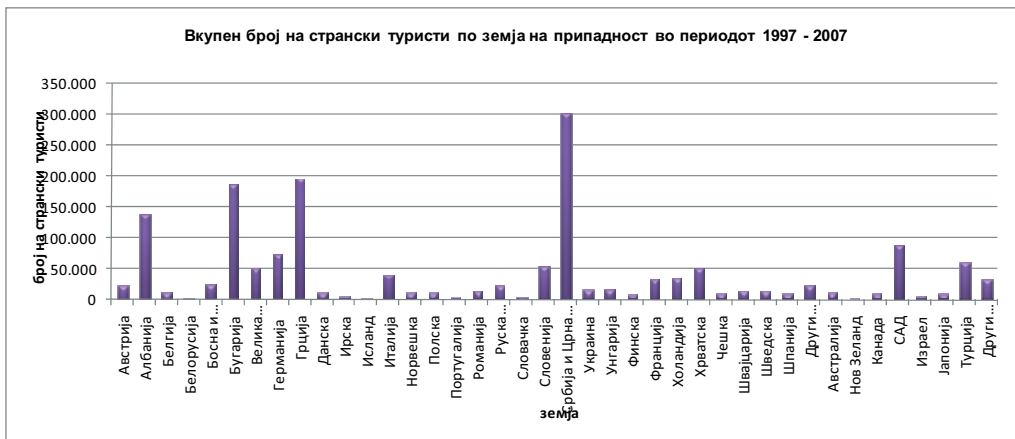
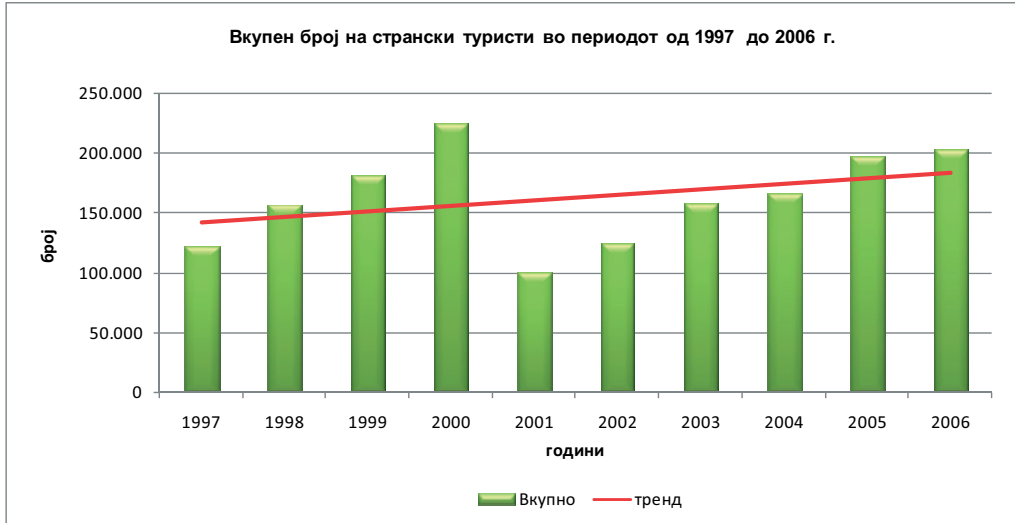
Податоците и информациите за овој индикатор покажуваат дека нема забележителни поместувања во развојот. Стагнацијата во поглед на туристичката посетеност, престој, обем и квалитет на сместувачките капацитети е присутна во целот период од осамостојувањето на Република Македонија до последната анализирана година. Во овој период не е достигнато нивото од 1999 и 2000 година. Но, проблемите со загадувањето со супстанции не се надминати.

Со оглед на тоа дека туризмот претставува организирана дејност неопходно е следење на овие показатели и активирање на организациските структури во заштитата на животната средина и нејзиното унапредување преку навремени интервенции и плански активности.



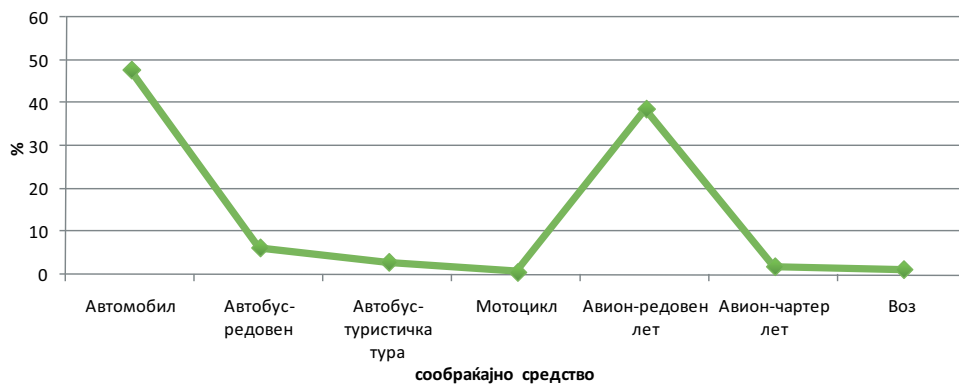


1.1 Меѓународна туристичка посетеност



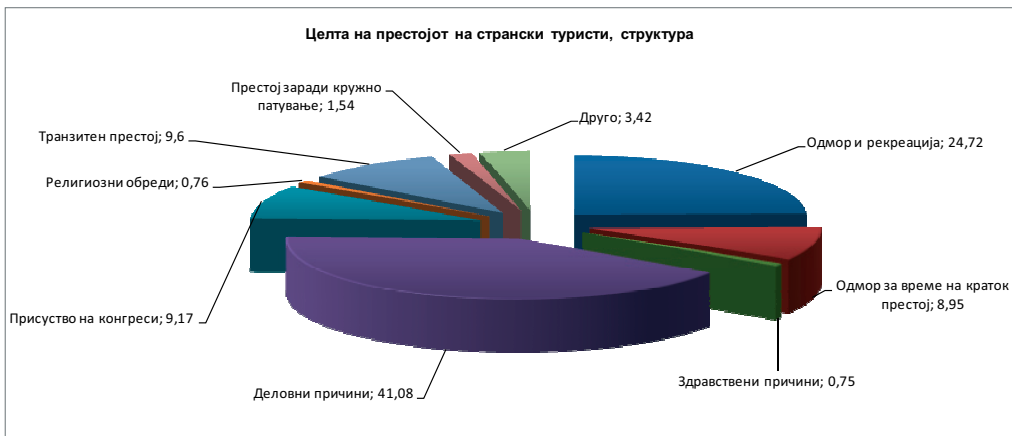


Пристигнување на странски туристи според видот на превозното средство, структура



Напомена: Пристигнување на странски туристи според видот на превозното средство, структура, според анкетата од 2004 година

Целта на престојот на странски туристи, структура

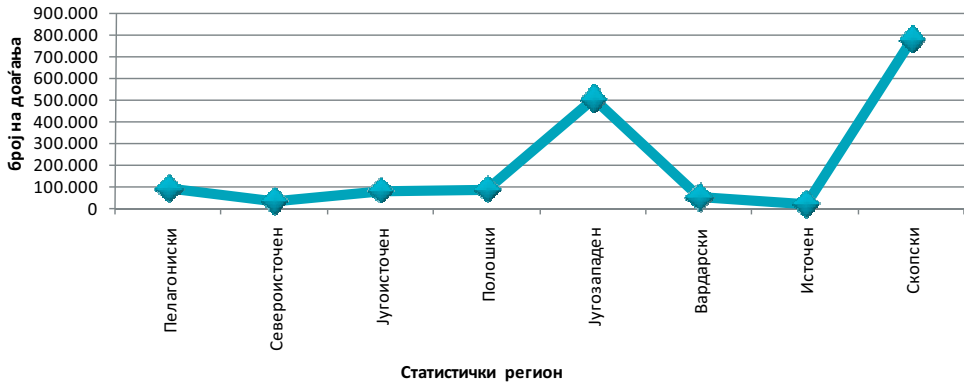


Напомена: Пристигнување на странски туристи според видот на превозното средство, структура, според анкетата од 2004 година

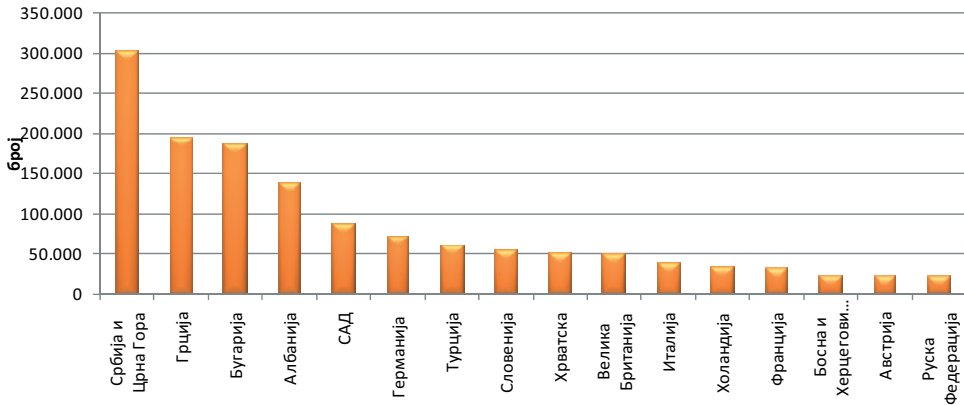




Вкупен број на доаѓања на странски туристи по статистички региони во периодот 1997 - 2006

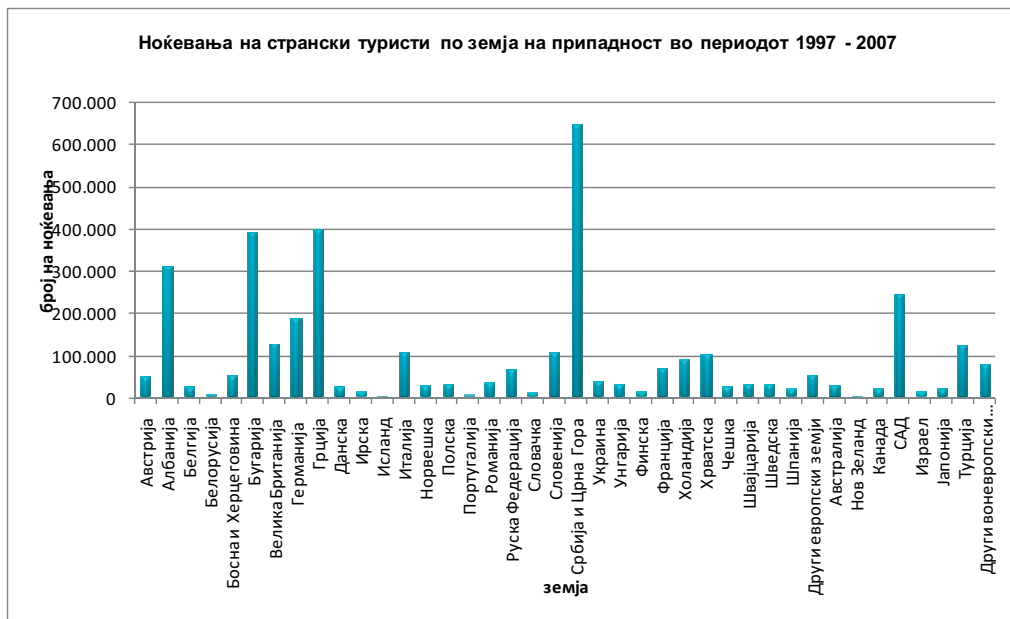
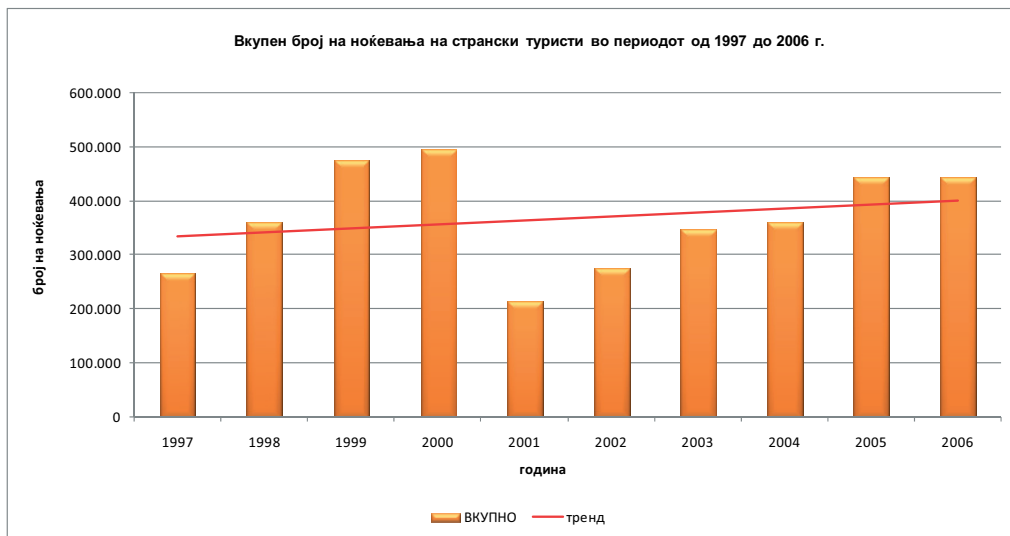


Држави кои имаат значително учество во бројот на странски туристи



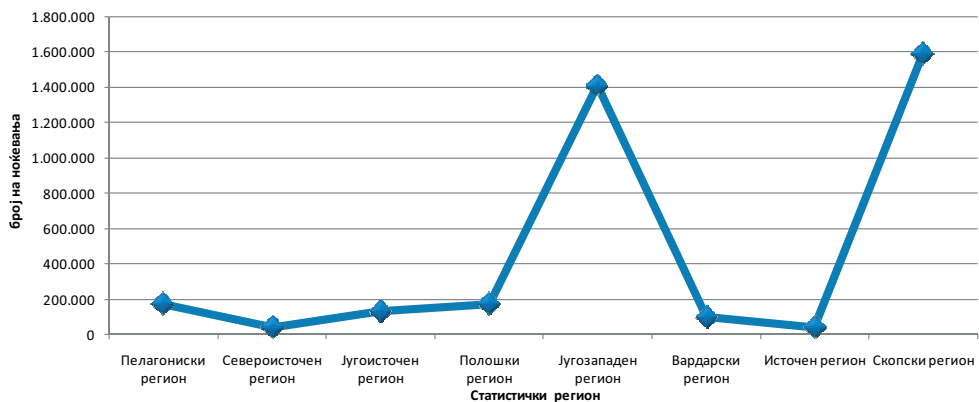


1.2 Ноќевања на странски туристи

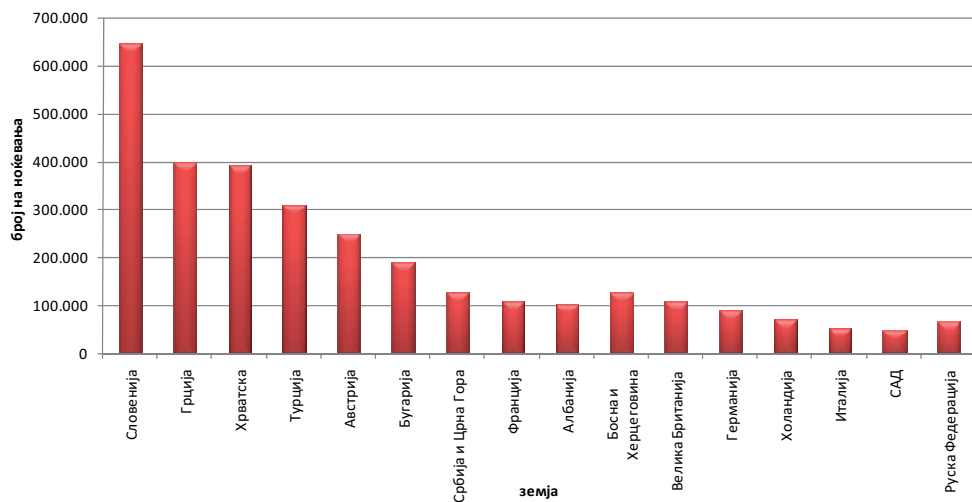


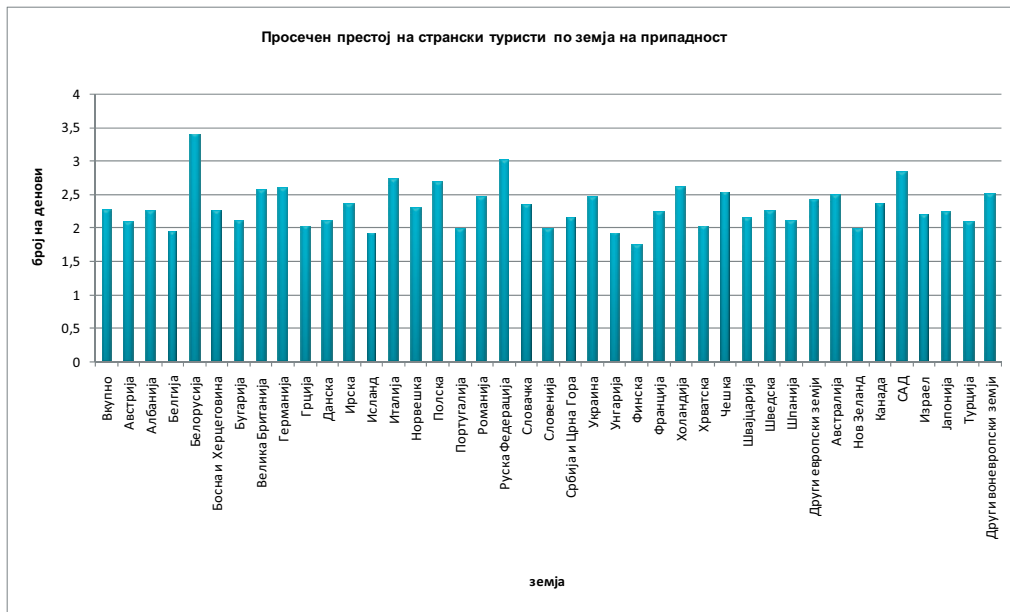


Вкупен број на ноќевања на странски туристи по статистички региони во периодот 1997 - 2006

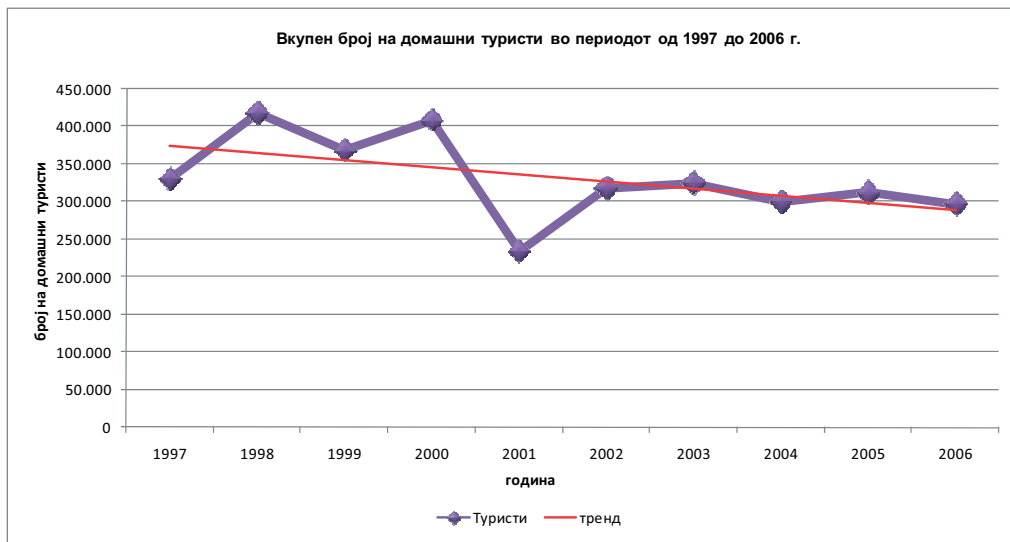


Држави кои имаат значително учество во просечниот престој на странски туристи



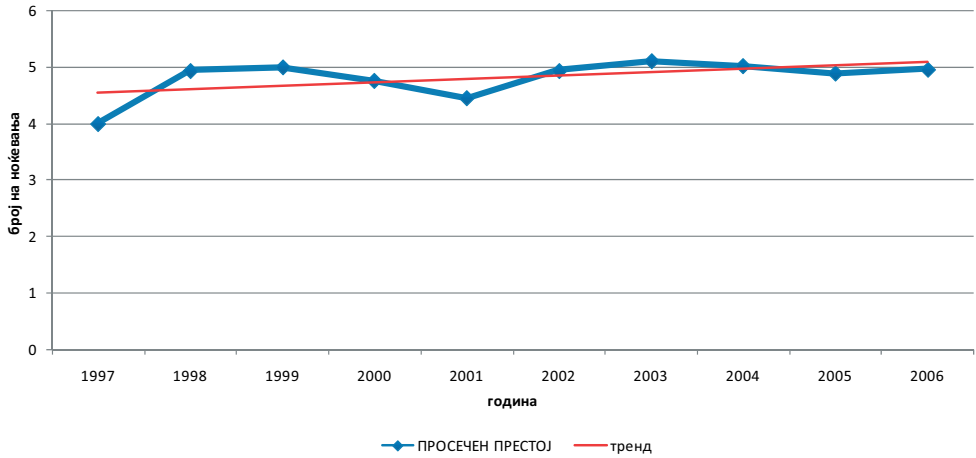


1.3 Домашна туристичка посетеност

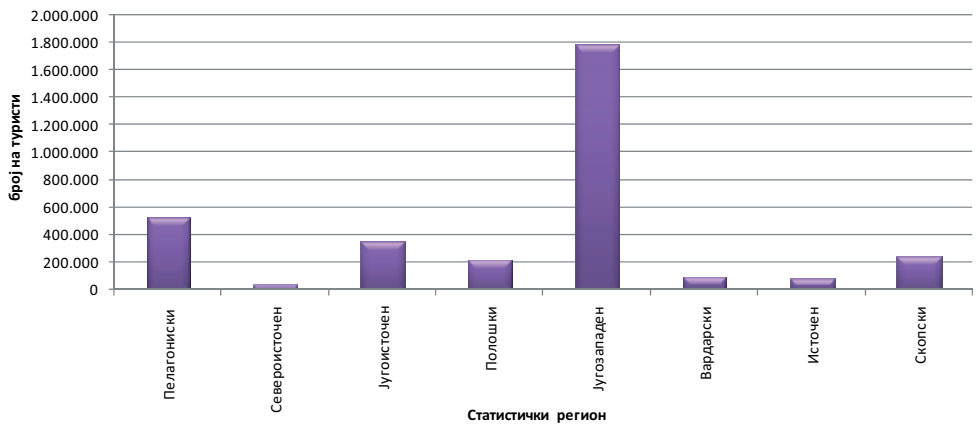




Просечен престој на домашни туристи во периодот 1997 - 2006 г.



Вкупен број на домашни туристи по статистички региони во периодот 1997 - 2006





Оценка

1.1 Меѓународна туристичка посетеност

Од податоците во табеларниот преглед 1 и графиконите може да се уочи дека Република Македонија е посетена од голем број на земји во светот. Преовладуваат туристи од Европа, Азија, Австралија и Северна Америка. Во структурата на посетеност во десетгодишниот анализиран период, доминантно место заземаат туристите од непосредното опкружување на Република Македонија. Од табела 5 се гледа дека водечко место земаат туристите од Србија и Црна Гора, потоа Грција, Бугарија и Албанија. Развојот на атрактивната и рецептивната база на Република Македонија треба да овозможи поголемо присуство на туристи од западноевропските земји кои имаат поголема туристичка традиција, а со тоа и повисоко туристичко културно ниво.

Од податоците во табела 2 и графиконот се уочува дека најголем број странски туристи доаѓаат користејќи автомобили. Овој показател е во контекст на користењето на вакво превозно средство и во други државни дестинации. Меѓутоа, следењето на начинот на пристигнување на странски туристи ќе ни овозможи да ги согледаме користењата на порационалните сообраќајни средства како што се железницата, автобусот и авионот, затоа што тие имаат помали негативни импликации врз животната средина.

Табелата 3 ни ги изразува причините за доаѓање на туристите. Од податоците може да се уочи дека доминираат деловните причини што имаат негативна околност затоа што, априори, странските туристи во оваа смисла не ги користат атрактивностите на животната средина туку, пред сè, урбаните можности. Следењето ќе овозможи увид во која мерка ќе се зголеми посетеноста на странски туристи во поглед на одморот и рекреацијата како одраз на карактеристиките на животната средина.

Регионалната дистрибуција дадена во табела 4 и графиконот покажуваат дека водечки регионални центри се Скопскиот и Југозападниот регион што укажува на два





диференцирани региона со различни карактеристики. Во Југозападниот регион доминира атрактивноста на ресурсите, а во Скопскиот можност за деловни активности. Останатите регионални целини поседуваат алтернативни можности кои произлегуваат од различните животни средини, затоа е битно да се следи посетеноста на странските туристи во поглед на редистрибуцијата на посетеноста.

1.2 Ноќевања на странски туристи

Табелата 6 покажува дека ноќевањата ја следат посетеноста на странски туристи во Република Македонија. Од сумираните резултати во табела 9 може да се уочи дека најголем број ноќевања оствариле туристите од земјите соседи на Република Македонија, што значи дека заостануваат остварувањата од страна на туристите од западноевропските и другите земји со забележителна туристичка традиција во престојот. Следењето на движењата ќе ни овозможи да следиме во која мерка атрактивноста на животната средина се приспособува кон барањата на овие посетители.

Регионалната дистрибуција на странските остварени ноќевања, дадени во табела 7, покажува дека туристите во Скопскиот регион оствариле најголем број ноќевања што е неповолна околност која се наоѓа во контекст на странската туристичка посетеност, затоа што се работи за посетители во претежно урбана средина. Следењето на односите во регионалната дистрибуција на ноќевања, остварени од странски туристи, ќе овозможи согледувања за преземените мерки за остварување на ноќевања во други регионални целини со посебни вредности.

Просечниот престој на странски туристи, даден во табела 8, ни овозможува да го следиме нивото на преокупираност со карактеристиките на животната средина. Од табелата може да се уочи дека странските туристи релативно кратко престојуваат во Република Македонија. Оваа должина изнесува просечно околу 2.26 дена во анализираниот период што е забележително заостанување во однос на просечниот престој на домашните туристи. Следењето ќе ни овозможи да согледаме во која мерка се подобрила должината на престој на странските туристи во Република Македонија.

1.3 Домашна туристичка посетеност

Од табелата 10 може да се уочи дека бројот на домашни туристи има стагнантни карактеристики, имено во овој десетгодишен период не е надминато нивото на посетеност од 1997 година. Тоа значи дека не се направени забележителни подобрувања во понудата. Слични карактеристики бележат и остварените ноќевања од страна на домашните туристи. Најголем број ноќевања е остварен во 1998 година што зборува за евидентна стагнација. И во поглед на просечниот престој резултатите ги одразуваат овие односи. Следењето на обемот и динамиката на туристичката посетеност, од страна на домашните туристи, покажува во која мерка животната средина, како туристичка понуда, се приспособува кон барањата на домашните туристи. Елементите на животната средина како привлечност која ги преокупира домашните туристи треба да се следи низ порастот на просечниот престој и во наредниот период.

Од табеларниот преглед 11 се гледа дека доминантен регион во поглед на дистрибуцијата на домашните туристи има Охридско-преспанскиот регион што може да се оцени како поволност но и нерамномерна дистрибуција. Следењето на овие показатели треба да овозможи во која мерка ќе се зголеми бројот на домашни туристи и во другите регионални целини како одраз на афирмацијата на елементите на животната





средина во туристичката понуда на домашниот туристички пазар.

Од табелата 12 може да се види дека остварените ноќевања ја следат туристичката посетеност како одраз на атрактивноста на животната средина така што најголем број ноќевања бележине во Охридско-преспанскиот регион. Следењето на ноќевањата ќе овозможи во која мерка регионалните целини ќе ја подобрат атрактивната основа како фактор за остварување на поголем број ноќевања.

Методологија

■ Методологија за пресметка на индикаторот

Тенденција на развој на туризмот преку динамиката и обемот на туристичкиот промет.

Големината и обемот, како и учеството на одделни држави во вкупниот број на доаѓања и ноќевања на странски туристи, доаѓања и ноќевања на домашни туристи, регионална распределеност и просечен број на денови на престој.

■ Методологија на манипулирање со податоците (мерења):

Број и проценти.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
1. Туристички промет во Република Македонија 1.1 Меѓународна туристичка посетеност 1.2 Ноќевања на странски туристи 1.3 Домашна туристичка посетеност	– Државен завод за статистика	– Годишно до EUROSTAT – Светска туристичка организација WTO – Годишен статистички преглед за туризам и други услуги – Петтогодишна анкета за странски туристи во





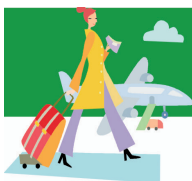
Опфат на податоци (според години):

1.1 Меѓународна туристичка посетеност

Табела 1: Доаѓања на странски туристи по земји на припадност

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Вкупно
Вкупно	121.337	156.670	180.788	224.016	98.946	122.861	157.692	165.306	197.216	202.357	1.627.189
Австрија	1.713	2.062	2.098	2.559	1.300	1.919	2.564	2.503	2.736	3.490	22.944
Албанија	5.489	12.266	21.248	24.747	6.419	9.086	12.088	13.452	16.868	16.188	137.851
Белгија	668	857	2.961	1.759	814	970	1.243	996	1.157	1.414	12.839
Белорусија	152	185	562	452	166	154	157	197	188	127	2.340
Босна и Херцеговина	1.210	1.278	1.258	1.841	1.377	1.885	2.687	3.648	4.021	4.240	23.445
Бугарија	20.425	37.566	18.770	27.623	8.484	11.703	14.147	12.156	17.462	17.421	185.757
Велика Британија	2.379	3.792	9.126	6.693	4.357	3.916	4.517	4.049	5.099	5.318	49.246
Германија	5.147	6.071	12.370	10.349	4.860	6.084	6.317	6.522	6.995	7.659	72.374
Грција	9.256	8.148	10.152	21.304	10.637	14.677	27.042	29.901	33.080	30.835	195.032
Данска	477	662	2.207	2.468	704	786	1.048	1.379	1.165	1.018	11.914
Ирска	556	288	879	672	389	525	482	522	659	991	5.963
Исланд	57	50	128	134	119	153	159	118	125	137	1.180
Италија	3.062	3.727	6.259	4.410	2.511	3.076	3.626	3.618	4.259	4.651	39.199
Норвешка	421	818	1.921	2.304	885	1.059	1.108	962	1.051	1.277	11.806
Полска	1.116	1.980	779	1.134	725	1.095	1.029	1.233	1.254	1.332	11.677
Португалија	93	161	423	487	226	308	432	331	365	511	3.337
Романија	1.790	1.285	910	1.759	1.101	1.255	1.330	1.144	1.733	1.662	13.969
Руска Федерација	2.846	2.887	3.366	3.078	1.647	1.246	1.352	1.487	2.092	1.998	21.999
Словачка	299	331	514	445	311	481	559	554	554	636	4.684
Словенија	5.383	5.882	4.606	5.288	2.658	3.837	4.579	5.444	7.514	9.228	54.419
Србија и Црна Гора	30.079	31.112	29.346	35.522	16.429	23.239	27.325	30.771	39.147	38.208	301.178
Украина	618	832	622	6.347	3.405	908	706	724	617	641	15.420
Унгарија	903	1.261	803	2.372	2.130	1.985	2.173	1.320	1.582	1.835	16.364
Финска	583	730	859	1.278	711	683	768	782	835	885	8.114
Франција	1.763	2.636	4.735	4.768	2.313	2.542	3.513	2.845	3.017	3.133	31.265
Холандија	1.782	2.620	5.953	6.809	1.564	2.016	2.470	2.652	4.218	3.809	33.893
Хрватска	4.194	3.199	3.260	4.651	2.609	4.097	5.467	6.828	7.667	8.817	50.789
Чешка	744	743	715	1.032	560	927	1.155	905	1.290	2.108	10.179
Швајцарија	1.163	1.384	1.723	1.868	934	965	1.485	1.598	1.845	1.924	14.889
Шведска	687	920	1.505	2.033	962	1.082	1.503	1.596	1.854	1.937	14.079
Шпанија	417	350	1.215	1.286	879	842	1.386	895	1.213	1.154	9.637
Други европски земји	1.035	1.222	2.101	3.531	1.734	1.767	2.689	2.911	2.286	2.961	22.237
Австралија	981	1.103	967	1.578	586	844	1.187	1.116	1.563	2.014	11.939
Нов Зеланд	55	83	172	200	77	128	99	96	143	264	1.317
Канада	463	831	1.626	1.711	747	776	970	704	851	906	9.585
САД	4.961	7.957	13.900	15.312	7.099	6.997	7.403	7.658	7.588	8.275	87.150
Израел	326	390	342	595	375	430	526	676	1.207	1.170	6.037
Јапонија	608	1.094	1.301	1.025	419	594	1.076	931	1.041	1.212	9.301
Турција	5.919	6.135	5.038	6.700	3.101	5.180	5.755	6.496	7.379	7.804	59.507
Други воневропски земји	1.517	1.772	4.068	5.892	2.622	2.644	3.570	3.586	3.496	3.167	32.334





Табела 2: Пристигнување на странски туристи според видот на превозното средство, структура*

*Според податоците од Анкетата за странски туристи 2004

Сообраќајно средство на пристигнување	%
Автомобил	47,85
Автобус-редовен	6,39
Автобус-туристичка тура	2,88
Мотоцикл	0,81
Авион-редовен лет	38,83
Авион-чартер лет	1,97
Воз	1,26

* Според податоците од Анкетата за странски туристи 2004

Табела 3: Целта на престојот на странски туристи, структура *

Целта на престојот во Република Македонија	%
Одмор и рекреација	24,72
Одмор за време на краток престој	8,95
Здравствени причини	0,75
Деловни причини	41,08
Присуство на конгреси	9,17
Религиозни обреди	0,76
Транзитен престој	9,6
Престој заради кружно патување	1,54
Друго	3,42

*Според податоците од Анкетата за странски туристи 2004

Табела 4: Доаѓања на странски туристи според 8 статистички региони

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Вкупно
Вкупно	121.337	156.670	180.788	224.016	98.946	122.861	157.692	165.306	197.216	202.357	1.627.189
Пелагониски регион	8.027	7.392	6.760	9.435	4.695	6.464	9.225	11.238	12.550	12.472	88.258
Североисточен регион	3.974	5.667	6.624	5.455	845	1.325	985	1.739	2.011	1.580	30.205
Југоисточен регион	4.966	4.225	4.784	5.268	6.927	5.006	7.792	9.559	16.518	12.696	77.741
Полошки регион	5.412	7.126	13.959	16.765	6.236	5.013	4.898	7.529	8.506	9.185	84.629
Југозападен регион	28.039	55.393	48.893	77.500	15.501	34.234	51.551	53.497	66.226	72.258	503.092
Вардарски регион	5.392	4.421	3.145	13.141	5.364	3.624	3.323	3.208	3.332	3.894	48.844
Источен регион	1.543	1.682	1.054	1.240	1.075	1.714	1.995	2.330	2.302	3.079	18.014
Скопски регион	63.984	70.764	95.569	95.212	58.303	65.481	77.923	76.206	85.771	87.193	776.406

Табела 5: Државите кои имаат значително учество во бројот на странски туристи во периодот 1996 – 2006

Држава	Туристи
Србија и Црна Гора	301.178
Грција	195.032
Бугарија	185.757
Албанија	137.851
САД	87.150
Германија	72.374
Турција	59.507
Словенија	54.419
Хрватска	50.789
Велика Британија	49.246
Италија	39.199
Холандија	33.893
Франција	31.265
Босна и Херцеговина	23.445
Австрија	22.944
Руска Федерација	21.999





1.2 Ноќевања на странски туристи

Табела 6: Ноќевања на странски туристи по земји на припадност

	Вкупно туристи 1997-2006	Вкупно ноќевања 1997-2006	Просечен престој на странски туристи
Вкупно	1.627.189	3.673.416	2,26
Австрија	22.944	48.253	2,1
Албанија	137.851	308.279	2,24
Белгија	12.839	24.931	1,94
Белорусија	2.340	7.951	3,4
Босна и Херцеговина	23.445	52.575	2,24
Бугарија	185.757	391.148	2,11
Велика Британија	49.246	126.480	2,57
Германија	72.374	188.062	2,6
Грција	195.032	396.171	2,03
Данска	11.914	25.185	2,11
Ирска	5.963	13.959	2,34
Исланд	1.180	2.273	1,93
Италија	39.199	107.414	2,74
Норвешка	11.806	27.109	2,3
Полска	11.677	31.345	2,68
Португалија	3.337	6.687	2
Романија	13.969	34.340	2,46
Руска Федерација	21.999	66.519	3,02
Словачка	4.684	10.922	2,33
Словенија	54.419	108.189	1,99
Србија и Црна Гора	301.178	644.882	2,14
Украина	15.420	38.077	2,47
Унгарија	16.364	31.449	1,92
Финска	8.114	14.138	1,74
Франција	31.265	69.769	2,23
Холандија	33.893	88.598	2,61
Хрватска	50.789	103.205	2,03
Чешка	10.179	25.852	2,54
Швајцарија	14.889	32.004	2,15
Шведска	14.079	31.701	2,25
Шпанија	9.637	20.363	2,11
Други европски земји	22.237	54.130	2,43
Австралија	11.939	29.794	2,5
Нов Зеланд	1.317	2.621	1,99
Канада	9.585	22.444	2,34
САД	87.150	246.401	2,83
Израел	6.037	13.297	2,2
Јапонија	9.301	20.724	2,23
Турција	59.507	125.160	2,1
Други воневропски земји	32.334	81.015	2,51

Табела 7: Ноќевања на странски туристи според 8 статистички региони

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Вкупно
ВКУПНО	265.524	359.538	474.394	493.867	212.751	274.720	346.200	360.589	442.988	442.845	3.673.416
Пелагониски регион	17.262	13.225	10.630	19.653	7.172	11.435	14.708	22.974	31.589	26.676	175.324
Североисточен регион	5.264	8.720	7.785	7.600	1.326	2.134	1.661	3.045	3.446	2.939	43.920
Југоисточен регион	7.377	7.824	7.704	8.994	10.050	8.593	12.143	15.957	27.998	26.107	132.747
Полошки регион	12.609	17.417	30.006	34.378	11.714	8.335	8.358	14.320	16.824	18.525	172.486
Југозападен регион	87.636	154.410	147.493	233.204	40.347	96.323	135.213	141.684	184.048	192.216	1.412.574
Вардарски регион	8.515	8.861	6.567	20.063	18.592	8.855	7.599	6.514	6.865	7.417	99.848
Источен регион	3.388	3.466	2.232	2.458	2.731	4.343	5.053	6.998	5.579	7.657	43.905
Скопски регион	123.473	145.615	261.977	167.517	120.819	134.702	161.465	149.097	166.639	161.308	1.592.612





Табела 8: Просечен престој на странски туристи

	Вкупно туристи 1997-2006	Вкупно ноќевања 1997-2006	Просечен престој на странски туристи
Вкупно	1.627.189	3.673.416	2,26
Австрија	22.944	48.253	2,1
Албанија	137.851	308.279	2,24
Белгија	12.839	24.931	1,94
Белорусија	2.340	7.951	3,4
Босна и Херцеговина	23.445	52.575	2,24
Бугарија	185.757	391.148	2,11
Велика Британија	49.246	126.480	2,57
Германија	72.374	188.062	2,6
Грција	195.032	396.171	2,03
Данска	11.914	25.185	2,11
Ирска	5.963	13.959	2,34
Исланд	1.180	2.273	1,93
Италија	39.199	107.414	2,74
Норвешка	11.806	27.109	2,3
Полска	11.677	31.345	2,68
Португалија	3.337	6.687	2
Романија	13.969	34.340	2,46
Руска Федерација	21.999	66.519	3,02
Словачка	4.684	10.922	2,33
Словенија	54.419	108.189	1,99
Србија и Црна Гора	301.178	644.882	2,14
Украина	15.420	38.077	2,47
Унгарија	16.364	31.449	1,92
Финска	8.114	14.138	1,74
Франција	31.265	69.769	2,23
Холандија	33.893	88.598	2,61
Хрватска	50.789	103.205	2,03
Чешка	10.179	25.852	2,54
Швајцарија	14.889	32.004	2,15
Шведска	14.079	31.701	2,25
Шпанија	9.637	20.363	2,11
Други европски земји	22.237	54.130	2,43
Австралија	11.939	29.794	2,5
Нов Зеланд	1.317	2.621	1,99
Канада	9.585	22.444	2,34
САД	87.150	246.401	2,83
Израел	6.037	13.297	2,2
Јапонија	9.301	20.724	2,23
Турција	59.507	125.160	2,1
Други воневропски земји	32.334	81.015	2,51

Табела 9: Државите кои имаат значително учество во десетгодишниот период

	Туристи	Ноќевања	Просечен престој на странски туристи
Србија и Црна Гора	301.178	644.882	2,14
Грција	195.032	396.171	2,03
Бугарија	185.757	391.148	2,11
Албанија	137.851	308.279	2,24
САД	87.150	246.401	2,83
Германија	72.374	188.062	2,6
Турција	59.507	125.160	2,1
Словенија	54.419	108.189	1,99
Хрватска	50.789	103.205	2,03
Велика Британија	49.246	126.480	2,57
Италија	39.199	107.414	2,74
Холандија	33.893	88.598	2,61
Франција	31.265	69.769	2,23
Босна и Херцеговина	23.445	52.575	2,24
Австрија	22.944	48.253	2,1
Руска Федерација	21.999	66.519	3,02





1.3 Домашна туристичка посетеност

Табела 10: Доаѓања и ноќевања на домашни туристи

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Вкупно
Туристи	330.534	418.410	368.842	408.507	234.362	318.851	325.459	299.709	312.490	297.116	3.314.280
Ноќевања	1.321.622	2.066.923	1.838.748	1.940.772	1.041.831	1.575.664	1.660.667	1.504.845	1.527.053	1.474.550	15.952.675
Просечен престој	4	4,94	4,99	4,75	4,45	4,94	5,1	5,02	4,89	4,96	4,81

Табела 11: Доаѓања на домашни туристи според 8 статистички региони

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Вкупно
ВКУПНО	330.534	418.410	368.842	408.507	234.362	318.851	325.459	299.709	312.490	297.116	3.314.280
Пелагониски регион	52.200	56.894	59.559	63.679	45.062	56.118	54.464	45.472	46.003	39.498	518.949
Северисточен регион	6.150	5.536	4.571	6.299	3.827	3.709	3.555	1.634	1.661	853	37.795
Југоисточен регион	40.221	23.620	38.120	32.687	26.884	26.613	27.521	34.535	45.333	45.881	341.415
Полошки регион	31.636	44.992	36.065	36.151	10.579	7.414	11.357	15.150	12.049	12.705	218.098
Југозападен регион	144.315	238.926	198.021	219.039	107.808	183.790	189.829	169.453	170.208	160.960	1.782.349
Вардарски регион	14.881	11.326	7.904	13.803	9.196	10.139	9.429	5.145	4.246	4.327	90.396
Источен регион	7.117	8.233	5.787	7.349	11.687	12.803	6.553	7.516	7.061	8.942	83.048
Скопски регион	34.014	28.883	18.815	29.500	19.319	18.265	22.751	20.804	25.929	23.950	242.230

Табела 12: Ноќевања на домашни туристи според 8 статистички региони

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Вкупно
ВКУПНО	1.321.622	2.066.923	1.838.748	1.940.772	1.041.831	1.575.664	1.660.667	1.504.845	1.527.053	1.474.550	15.952.675
Пелагониски регион	176.788	199.679	204.705	215.011	120.325	187.393	187.716	153.956	147.225	128.785	1.721.583
Североисточен регион	11.723	12.348	9.536	11.954	9.535	4.305	4.704	2.639	2.620	1.064	70.428
Југоисточен регион	211.107	104.520	224.406	152.621	115.686	100.202	156.957	217.781	180.860	191.970	1.656.110
Полошки регион	76.438	113.409	105.108	99.193	35.503	14.549	31.178	39.130	33.652	35.299	583.459
Југозападен регион	750.950	1.554.501	1.238.887	1.378.770	663.758	1.164.009	1.203.809	1.028.797	1.104.087	1.052.271	11.139.839
Вардарски регион	26.533	21.191	15.528	24.887	28.966	31.802	23.338	11.310	8.985	9.518	202.058
Источен регион	24.558	23.906	15.241	19.301	37.354	42.753	17.040	19.356	14.283	21.277	235.069
Скопски регион	43.525	37.369	25.337	39.035	30.704	30.651	35.925	31.876	35.341	34.366	344.129





Општи мета-податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/EEA или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК НИ 047	Туристички промет во Република Македонија	TOUR 12	Tourism intensity	Д, П	А	Биолошка разновидност природа политики отпад вода воздух транспорт почва	Годишно Петтогодишно

Географски опфат: Република Македонија

Временски опсег: 1997 - 2006 година

Честота на прибирање на податоците: годишно – петтогодишно

Идни активности

■ Краткорочни активности

а. Опис на активноста

- Континуирано работење на работна група во која е потребно да се вклучат и членови од туристички асоцијации, култура и економија за дефинирање на националниот сет на индикатори за туризам, следење на индикаторите и известување по истите.

б. Состојба

- Потреба од човечки ресурси во Државен завод за статистика.

в. Состојба

- Активностите се во тек.

Краен рок: Активностите се континуирани.





МК – НИ 048

ТУРИСТИЧКИ ОБЕМ И ДИНАМИКА НА КАПАЦИТЕТИТЕ

- Септември 2007 – април 2008 година

Образложение

- Оправданост за избор на индикаторот

Овој индикатор го опфаќа бројот на сместувачки единици, бројот на соби и легла и структурата на капацитетите. Изборот на овој индикатор се оправдува низ фактот дека преку него може да се следи нивото на изграденост и рецептивен развој. Бројот на ваквите објекти треба да го изразува користењето на просторот за туристичка намена, а бројот на соби во сместувачките капацитети претставува показател на движењето на обемот за сместување. Преку структурата се изразува квалитетот и неговото движење на сместувачките единици и капацитети.

Дефиниција

Сместувачките капацитети претставуваат супраструктурални објекти кои овозможуваат посета и престој на туристите во определена животна средина. Нивното следење овозможува да се согледа развојот на регионот.

Единици

- Број на објекти, број на соби и број на легла.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи

- **Национална стратегија за развој на туризмот од 2008 до 2012 година**
- Во **Националниот еколошки акционен план - 2** - во Делот 4.2.6. -Туризам, даден е главниот предизвик за одржлив развој на туризмот, реализацијата на економските потенцијали со најмало можно влијание врз животната средина.
- Во **Просторниот план на Република Македонија** – во Глава 5.4. „Развој на туризмот и организација на туристичките простори” дадена е оценка на состојбите, целите и планските определби за развој на туризмот.
- **Националната стратегија за одржлив развој во Република Македонија** – во делот за туризам ги дава насоките за одржлив развој на туризмот краткорочно, среднорочно и долгорочно до 2030 година.
- **Стратегијата и Акциониот план за заштита на биолошката разновидност на Република Македонија** – во мерка В.5 „Поттикнување на традиционалното користење на биолошката разновидност и екотуризмот”, дава акција за идентификација на локалитети погодни за екотуризам.





Законска основа

Законот за туристичка дејност („Сл. весник на РМ“ бр.62/2004) ги утврдува условите и начинот за вршење на туристичка дејност (Глава 15 - Услуги во селски, етно и еколошки туризам член 51).

Законот за животна средина, Законот за заштита на природата, Законот за управување со отпадот, Законот за квалитет на амбиентниот воздух и Законот за води делумно ги регулира барањата за заштита на животната средина во туристичката дејност.

Цели

- Интеграција на принципите на одржливиот развој и аспектите на животната средина во секторот туризам
- Определување на подрачја од приоритетно значење за развој на туризмот
- Поттикнување на размена на најдобра практика меѓу јавните и приватните туристички интереси
- Заштита на природното богатство и биодиверзитетот во туристичките дестинации
- Воведување и спроведување на законска регулатива во областа на туризмот, која ќе пропишува заштита на животната средина
- Промовирање на органско фармерство, производство на здрава храна и особено, традиционално производство на некои производи (на пример, сирење, вино), производство на мед, одгледување на билки итн.
- Промовирање на одредени типови на туризам како што се вински туризам, ловечки туризам, следење на птици итн.

Клучно прашање за креирање на политиката

Какво е влијанието на сместувачките капацитети врз животната средина?

Бројот на сместувачки единици може да има позитивно и негативно влијание. Позитивните влијанија се сврзани со правилното искористување на просторот за лоцирање на капацитетите, а негативно кога на несоодветен начин се окупира просторот со сместувачки капацитети.

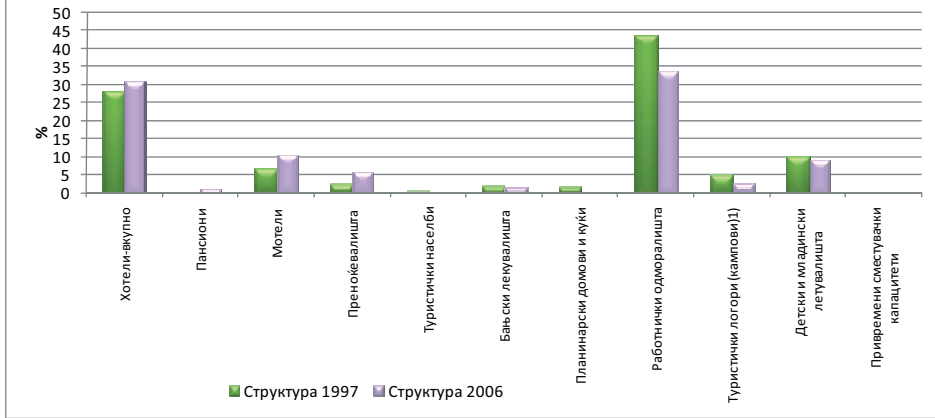
Клучна порака

Да се води сметка за обемот и структурата на сместувачките капацитети и начинот на нивното користење во животната средина. Посебно е важно да се преземат превентивни мерки во поглед на загадувањето на водите, воздухот и почвата чии чинители би биле сместувачките капацитети.

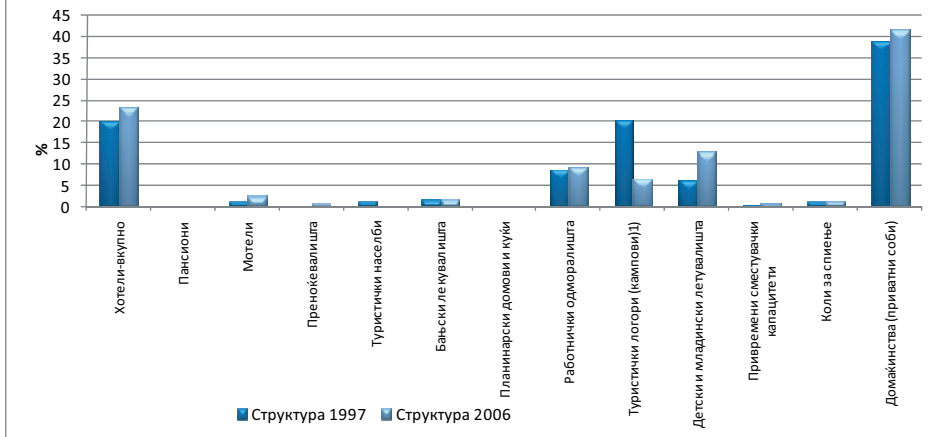


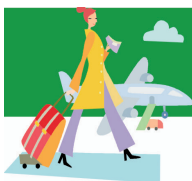


Капацитети за сместување во угостителството - објекти



Капацитети за сместување во угостителството - соби





Оценка

Од табелата 1 може да се види дека обемот на сместувачки капацитети како објекти во анализираниот период е во рамките на зголемување од околу 20%, што зборува за зголемување кое мора да се следи. Во овој поглед посебно е важно да се акцентира дека зголемувањата се присутни кај објектите од хотелски карактер, а дека намалувањата, пред сè, се во областа на работничките одморалишта. Ова може да се оцени како позитивна тенденција затоа што е плод на трансформација на некомерцијалниот во комерцијален сектор, кој во поголема мерка ќе мора да ги почитува стандардите за заштита на животната средина.

Од табелите 2 и 3 може да се уочи дека бројот на соби и легла бележи опаѓање како резултат на намалениот број на соби во камповите. Ова е поволна околност од аспект на животната средина.

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Тенденција на развој на сместувачки единици.

Учество на одделните видови сместувачки капацитети во вкупниот број.

- Методологија на манипулирање со податоците (мерења):

Број и проценти.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Туристички обем и динамика на капацитетите	– Државен завод за статистика	– Статистички годишник – ВТО – ЕУРОСТАТ





Опфат на податоци (според години):

Табела 1: Капацитети за сместување во угостителството - Број на објекти - состојба 31. август

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Структура 1997	Структура 2006
ВКУПНО	308	320	332	323	327	334	333	352	347	359	100,0	100,0
Hotели-вкупно	86	90	91	94	98	98	98	107	107	112	27,9	31,2
А категорија	10	10	11	12	13	12	12	13	14	14	3,2	3,9
Б категорија	60	63	65	68	71	72	73	79	78	83	19,5	23,1
Ц категорија	7	7	7	6	6	6	6	7	7	7	2,3	1,9
Д категорија	9	10	8	8	8	8	7	8	8	8	2,9	2,2
Пансиони	-	-	-	1	2	5	5	5	5	5	0,0	1,4
Мотели	21	24	27	29	28	29	30	36	35	39	6,8	10,9
Пренокевалишта	7	7	8	11	12	16	17	18	20	23	2,3	6,4
Туристички населби	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	0,6	0,3
Бањски лекувалишта	6	6	6	5	5	5	5	5	6	6	1,9	1,7
Планинарски домови и куќи	5	5	7	4	4	4	4	4	2	3	1,6	0,8
Работнички одморалишта	134	137	141	127	126	126	122	125	122	122	43,5	34,0
Туристички логори (кампови) ¹⁾	15	15	15	14	14	13	13	13	12	11	4,9	3,1
Детски и младински летувалишта	31	33	34	35	35	35	35	35	35	35	10,1	9,7
Привremени сместувачки капацитети	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	0,3	0,6

Табела 2: Капацитети за сместување во угостителството - Број на соби - состојба 31. август

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Структура 1997	Структура 2006
ВКУПНО	28.077	28.476	29.066	27.143	27.242	26.877	27.017	27.222	26.925	26.503	100	100
Hotели-вкупно	5.593	5.677	5.916	5.895	5.961	5.983	5.935	5.989	6.024	6.086	19,90	23,00
А категорија	1.497	1.497	1.632	1.598	1.616	1.618	1.635	1.661	1.675	1.706	5,30	6,40
Б категорија	3.652	3.711	3.830	3.900	3.948	3.968	3.912	3.914	3.921	3.968	13,00	15,00
Ц категорија	204	224	224	176	176	176	174	179	181	178	0,70	0,70
Д категорија	240	245	230	221	221	221	214	235	247	234	0,90	0,90
Пансиони	-	-	-	20	33	57	57	64	64	64	0,00	0,20
Мотели	352	425	423	435	434	443	491	498	558	627	1,30	2,40
Пренокевалишта	51	52	59	74	86	118	130	155	151	180	0,20	0,70
Туристички населби	360	360	360	212	212	212	212	212	86	86	1,30	0,30
Бањски лекувалишта	472	472	472	432	432	432	420	423	421	422	1,70	1,60
Планинарски домови и куќи	29	35	54	33	33	33	33	33	11	17	0,10	0,10
Работнички одморалишта	2.431	2.484	2.527	2.446	2.455	2.462	2.452	2.544	2.452	2.446	8,70	9,20
Туристички логори (кампови) ¹⁾	5.663	5.603	6.006	3.756	3.756	1.715	1.703	1.720	1.700	1.678	20,20	6,30
Детски и младински летувалишта	1.699	1.941	1.922	1.739	1.739	3.739	3.779	3.779	3.690	3.343	6,10	12,60
Привremени сместувачки капацитети	168	168	168	168	168	168	252	252	250	250	0,60	0,90
Коли за спиење	364	364	364	376	376	376	376	376	372	372	1,30	1,40
Домаќинства (приватни соби)	10.895	10.895	10.795	11.557	11.557	11.139	11.177	11.177	11.146	10.932	38,80	41,20





Табела 3: Капацитети за сместување во угостителството - Број на легла - состојба 31. август

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Структура 1997	Структура 2006
ВКУПНО	78.425	78.974	79.203	73.759	74.130	73.985	72.059	72.276	72.637	71.021	100	100
Хотели-вкупно	13.882	14.125	14.564	14.468	14.626	14.629	14.434	14.536	14.369	14.539	17,70	20,50
А категорија	4.027	4.027	4.297	4.251	4.276	4.249	4.203	4.269	4.229	4.242	5,10	6,00
Б категорија	8.675	8.840	9.043	9.269	9.402	9.432	9.323	9.289	9.132	9.327	11,10	13,10
Ц категорија	637	706	706	422	422	422	411	421	423	416	0,80	0,60
Д категорија	543	552	518	526	526	526	497	557	585	554	0,70	0,80
Пансиони	-	-	-	46	63	110	110	110	127	109	0,00	0,20
Мотели	895	1.035	1.042	1.018	1.013	1.035	1.053	1.089	1.371	1.512	1,10	2,10
Преноќевалишта	125	121	138	159	184	258	264	308	347	420	0,20	0,60
Туристички населби	574	674	674	456	456	456	436	436	193	193	0,70	0,30
Бањски лекувалишта	1.329	1.329	1.329	1.225	1.225	1.225	1.142	1.142	1.096	1.090	1,70	1,50
Планинарски домови и куќи	170	177	309	204	204	204	204	204	47	77	0,20	0,10
Работнички одморалишта	7.612	7.886	7.995	7.561	7.598	7.640	7.336	7.669	7.347	7.221	9,70	10,20
Туристички логори (кампови) ¹⁾	17.006	16.632	16.606	12.608	12.608	8.088	7.845	7.797	7.717	7.773	21,70	10,90
Детски и младински летувалишта	8.484	8.647	8.398	7.976	8.115	12.582	11.158	10.908	11.991	10.685	10,80	15,00
Привремени сместувачки капацитети	304	304	304	304	304	304	528	528	534	534	0,40	0,80
Коли за спиење	1.604	1.604	1.604	1.596	1.596	1.596	1.596	1.596	1.680	1.680	2,00	2,40
Домаќинства (приватни соби)	26.440	26.440	26.240	26.138	26.138	25.858	25.953	25.953	25.818	25.188	33,70	35,50

Општи мета-податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/ EEA или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК НИ 048	Туристички обем и динамика на капацитетите	TOUR 14	Tourism density	С, П	А	Биолошка разновидност природа политики отпад вода воздух транспорт	Годишно

Географски опфат: Република Македонија

Временски опсег: 1997 - 2006 година

Честота на прибирање на податоците: годишно – месец август

Информации за квалитетот (на ниво на податок): Како критичен месец се зема август од тековната година.

Идни активности

■ Краткорочни активности

а. Опис на активност

- Потребно е континуирано следење на состојбите.

б. Ресурси

- Потреба од човечки ресурси во Државен завод за статистика.

в. Состојба

Активностите се во тек.

Краен рок: Активностите се континуирани .





МК – НИ 049

МЕСТОТО НА ТУРИЗМОТ ВО ЕКОНОМИЈАТА

- Септември 2007 – април 2008 година

Образложение

- Оправданост за избор на индикаторот

Овој индикатор ќе покаже какви се ефектите на економски план од туристичкиот развој на животната средина, а преку неговото учество во БДП ќе се стави во контекст на вкупниот економски развој.

Дефиниција

Учесството во БДП претставува процентуално учество на бруто- додадената вредност од областа на туризмот во вкупниот бруто- домашен производ на национално ниво.

Единици

- %.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи

- **Национална стратегија за развој на туризмот од 2008 до 2012 година**
- Во **Националниот еколошки акционен план - 2** - во Делот 4.2.6. - Туризам - даден е главниот предизвик за одржлив развој на туризмот, реализацијата на економските потенцијали со најмало можно влијание врз животната средина.
- Во **Просторниот план на Република Македонија** – во Глава 5.4. „Развој на туризмот и организација на туристичките простори” - дадена е оценка на состојбите, целите и планските определби за развој на туризмот.
- Во **Национална стратегија за одржлив развој во Република Македонија** – во делот за туризам дадени се насоките за одржлив развој на туризмот краткорочно, среднорочно и долгорочно до 2030 година.
- **Стратегијата и Акциониот план за заштита на биолошката разновидност на Република Македонија** – во мерка В.5 „Поттикнување на традиционалното користење на биолошката разновидност и екотуризмот” дава акција за идентификација на локалитети погодни за екотуризам.

Законска основа

Законот за туристичка дејност („Сл. весник на РМ“ 62/2004) ги утврдува условите и начинот за вршење на туристичка дејност (Глава 15 - Услуги во селски, етно и еколошки туризам член 51)

Законот за животна средина, Законот за заштита на природата, Законот за управување со отпадот, Законот за квалитет на амбиентниот воздух и Предлог- законот за води





делумно ги регулира барањата за заштита на животната средина во туристичката дејност.

Цели

- Интеграција на принципите на одржливиот развој и аспектите на животната средина во секторот туризам
- Определување на подрачја од приоритетно значење за развој на туризмот
- Поттикнување на размена на најдобра практика меѓу јавните и приватните туристички интереси
- Заштита на природното богатство и биодиверзитетот во туристичките дестинации
- Воведување и спроведување на законска регулатива во областа на туризмот, која ќе пропишува заштита на животната средина
- Промовирање на органско фармерство, производство на здрава храна и особено, традиционално производство на некои производи (на пример, сирење, вино), производство на мед, одгледување на билки итн.
- Промовирање на одредени типови на туризам како што се вински туризам, ловечки туризам, следење на птици итн.

Клучно прашање за креирање на политиката

Какво е влијанието на туризмот кое се потпира на карактеристиките на животната средина врз економскиот развој на Република Македонија?

Специфично прашање за политиката

Каква е можноста за вложување на финансиски средства во атрактивните простори на животната средина во Република Македонија?

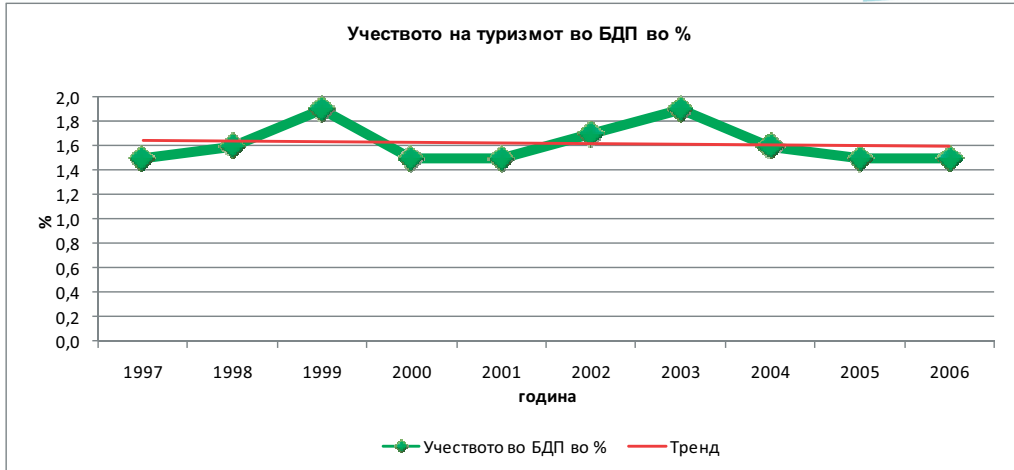
Од остварените приходи по основ на туристичка такса и даноци ќе се овозможи уредување и заштита на животната средина, а од остварените приходи ќе се отвори можност правните и физичките лица да ги подобрат условите за живот и работни активности.

Клучна порака

Туризмот претставува важна економска дејност затоа што ги акцелерира стопанските и нестопанските дејности, а во функционална смисла се изразува како мултипликатор на економските остварувања, индуцира активности, има конверзивни карактеристики така што на појавите и односите, кои немаат економско значење, им дава пазарен карактер, го балансира платниот биланс на земјата, ги урамнотежува развојните односи во различни средини и дејствува во областа на вработувањето.

Зголемувањето на издвојувањата за комунален развој ќе овозможи хуманизација на животната средина и нејзина заштита и афирмација.





Оценка

Од графиконот се гледа дека учеството на турзмот во БДП е релативно ниско и дека има опаѓачки карактеристики, односно нема подобрување. Следењето треба да овозможи увид во која мерка се подобруваат ефектите од туристичкиот развој во животната средина.

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Учество на додадената вредност од туризам во БДП.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Местото на туризмот во економијата	– Државен завод за статистика	– Годишна публикација за бруто-домашен производ – Статистички годишник





Опфат на податоци (според години):

Табела 1: Учеството на секторот „Угостителство и туризам“, односно „Хотели и ресторани“ во бруто-домашниот производ (производен метод)

	Учеството во БДП во %
1997	1,5
1998	1,6
1999	1,9
2000	1,5
2001	1,5
2002	1,7
2003	1,9
2004	1,6
2005	1,5
2006	1,5

Општи мета-податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI/ ЕЕА или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
МК НИ 049	Местото на туризмот во економијата	TOUR35	Economic value of tourism industry	Д	В	Биолошка разновидност природа политики отпад вода воздух транспорт	Годишно

Географски опфат: Република Македонија

Временски опсег: 1997 - 2006 година

Честота на прибирање на податоците: годишно

Идни активности

■ Краткорочни активности

а. Опис на активност

- Потребно е континуирано следење на состојбите.

б. Ресурси

- Потреба од човечки ресурси во Државен завод за статистика.

в. Состојба

- Активностите се во тек.

Краен рок: Активностите се континуирани.

